

# Звичайні надзвичайні

12 ІСТОРИЙ ПРО УКРАЇНСЬКИХ  
ЗАХИСНИКІВ І ЗАХИСНИЦЬ

РУСТЕМ ХАЛІЛ

# Звичайні надзвичайні

12 ІСТОРІЙ ПРО УКРАЇНСЬКИХ  
ЗАХИСНИКІВ І ЗАХИСНИЦЬ

Львів  
Видавництво Старого Лева  
2026

**Рустем Халіл**

X17 Звичайні надзвичайні. 12 історій про українських захисників і захисниць : есеї. Львів : Видавництво Старого Лева, 2026. 144 с.

ISBN 978-966-448-726-6

«Звичайні надзвичайні» це 12 щирих і глибоких історій-хронік від мужніх чоловіків і жінок, які щодня тримають оборону у лавах ЗСУ. Через живі нариси та відверті щоденникові записи Рустем Халіл занурює нас у світ, де кожне рішення — на межі життя і смерті, де поруч із болем живе гумор, а серед хаосу народжується сила.

Ця книга — не лише про тактику і бойові дії. Вона про людей. Про вибір. Про страх і відвагу. Про моменти, які змінюють назавжди. У ній — справжня війна: складна, часом трагічна, інколи іронічна, але завжди чесна. Тут стикаються не лише армії — тут зіштовхуються сенси, цінності, світогляди.

Цю книгу варто прочитати, щоб зрозуміти головне: хто ми є — і за що боремося.

УДК 821.161.2-4:355.11

*Вміщені історії також були оприлюдненні на сайті «Української правди» як журналістські матеріали автора.*

© Рустем Халіл, текст, 2026  
© Наталя Шульга, обкладинка, 2026  
© Видавництво Старого Лева, 2026

ISBN 978-966-448-726-6

Усі права застережено

## Передмова

Одного дня Олег Ємець прийшов на меблеву фабрику, щоб влаштуватися сторожем на прохідній. Для молодого науковця це були акт відчаю і остання спроба прогодувати родину. Та роботи він не отримав. Зрозумівши, що закріпитися у Києві не вдається навіть сторожем, Олег прийняв пропозицію переїхати до Штатів і обійняти професорську посаду в одному з університетів.

Одного дня Галина Алмазова взяла участь у своєму першому в житті аматорському авторалі. Це був «шок-старт»: два заїзди на швидкість. Єдина жінка серед учасників перегонів, Алмазова навіть не здивувалася, коли журналісти записували коментарі кожного водія, а її оминули. Можливо, вони усвідомили свій промах, коли, оголошуючи ім'я переможниці, ведучий вигукнув у мікрофон: «Чоловіки, зніміть капелюхи!».

Одного дня Євген Луняк захопився дівчиною — чорнявою, з карими очима. Ця панна не любила англійців, носила чоловічий одяг, спілкувалася з архангелом Михаїлом, встигла очолити військо та здобути низку перемог, була спалена на вогнищі, й через століття її визнали святою.

Саме почувши біографію Жанни д'Арк, Луняк вперше задумався про те, щоб стати істориком.

Одного дня Олена Апчел приїхала вступити до Харківського університету мистецтв. Вийшла на потрібній станції метро та, зупинивши перехожу, запитала в неї дорогу. Жінка впевнено ткнула пальцем. Апчел подала документи, склала іспити й стала студенткою. І лише через пів року навчання зрозуміла: того ранку перехожа переплутала два сусідні заклади – і замість університету дівчина вступила до академії культури.

Одного дня Ігор Пархоменко вийшов на шикування – вже не як курсант, а кадровий офіцер, що прибув на перше місце служби. Дивлячись на залитий сонцем плац, він у серці сказав колишнім одногрупникам: «Як же я хочу на пенсію!». Коли ж Пархоменко вперше побачив Су-25, подумав: «Який же він потворний!». Та варто було вперше самостійно сісти за штурвал та підняти літак – і все змінилося. Льотчик усвідомив, що життя без неба він тепер просто не уявляє.

Під однією обкладинкою ми зібрали 12 історій про 13 захисників і захисниць, опублікованих раніше в «Українській правді» протягом 2023–2025 років. Розказане вище – лише окремі фрагменти доль, про які йдеться в цій книзі. І водночас – свідчення того, що ці тексти не лише про бойову роботу.

Але й про неї також!

Про бійця, який під час морської операції опинився за бортом – один у відкритому морі – і плив 14 годин.

Про військового, що потрапив у полон, а згодом захопив того самого росіянина, що його полонив.

Про колишню виховательку дитячого садка, яка збила російську ракету.

Про снайпера, який здійснив найдовший постріл у світі.

Про спецпризначенця, що опинився в оточенні та повз до своїх три дні та дві ночі...

Про людей різної статі, віку, досвіду та кола спілкування. Хтось із них – професійний військовий, а хтось ніколи не думав, що опиниться у Збройних Силах. І сьогодні вони займаються різним: хтось тримає позиції, хтось штурмує захоплені противником ділянки, хтось відправляє до ворога «бомбери», а хтось навпаки нейтралізує небезпеку з неба.

Всі вони свого часу зробили вибір – стати на захист рідної землі. Але об'єднує їх не тільки це. Кожний з них – це приклад сили людського духу.

Вони не висічені з каменю, вони знають сумніви і страх. Але в момент випробування вибрали не здаватися, продовжувати рух, поки вистачає сил.

Вони звичайні в тому, що роблять. І водночас – надзвичайні.

Подібних історій у цій війні не злічити. Перед вами лише 12 із нескінченної множини тих, кого важливо почути. Жодна з них не має бути забутою. І ця книжка – маленьке вплетення у велике полотно пам'яті про тих, на чиїх плечах сьогодні тримається Україна.

## ¶ Танець долі та власного вибору. Історія командира спецпідрозділу СБУ «Білий вовк» Олега Ємця

*Якою мірою людина визначає свою долю, а якою доля сама торує їй шлях?*

*Київ, друга половина 90-х. Безробітний Олег Ємець заходить у ворота меблевої фабрики, впевнений, що він і є володар своєї долі. Фабрика належить Валерію Хорошковському, ще не олігарху, не генералу, але людині зі статками, що на рік молодша, ніж сам Ємець.*

*Олег прийшов отримати роботу – сторожем на прохідній. Удома хвора дитина. Квартира, в якій він живе з родиною, – орендована. Гроші на їжу ще залишились, але швидко закінчуються. Бог свідок – йому вкрай потрібна ця робота!*

*Сторож – це передостанній варіант з-поміж наявних. Ємець уже подавався на декілька вакансій, навіть проходив співбесіду в комітет Верховної Ради з питань екології. Але не вийшло.*

*Він біофізик, кандидат наук. У голодні 90-ті на пострадянському просторі багато наукових працівників знають,*

що відстань між мікроскопом і гирними вагами на ринку дуже коротка.

*Знав і Ємець, тільки для нього це була відстань між мікроскопом та пістолетом. Були часи, коли він працював добу через дві: один день охороняв бізнесменів, а два — писав дисертацію.*

*Але це в минулому. Тепер біохімік Ємець прийшов на меблеву фабрику, щоби влаштуватись сторожем.*

*І не влаштувався. Вакансія дісталася іншому.*

*Тож замість кар'єри сторожа в Україні йому довелося будувати наукову кар'єру в Штатах.*

*Уже не сподіваючись, що знайде роботу в Києві, Олег Ємець піддався долі і зголосився на останню пропозицію — обійняти професорську посаду в Університеті Піттсбурга в Пенсильванії.*

*Мине багато років, і одного дня Ємець проходитиме біля тієї фабрики. Але не відчуватиме ані зловтіхи, ані задоволення.*

*— Можна сказати, це доля, — підсумовує він.*

*Його шлях — це танець долі і власного вибору, де веде то один партнер, то інший.*

## ЗАПАХ КРОВІ

Командир спецпідрозділу «Білий вовк» Центру спецоперацій «А» СБУ, старший лейтенант Олег Ємець, повірив у майбутній напад росії на Україну ще 2011 року.

Нагадаємо, країною тоді царував Янукович, уже підписані Харківські угоди, патріарх Кирил час від часу при-

їжджає в Україну, студенти вже рік вимагають звільнити «українофоба Табачника» з посади міністра освіти, а Хорошковський, що в 90-ті не став роботодавцем Ємця, керує СБУ.

Сам Ємець тоді вже працював в Україні. У 2004-му залишив інститут мозку у Флориді (туди його запросили після Піттсбурга) та напередодні Помаранчевої революції повернувся в Київ. Відчув, що взяв від Штатів максимум. І вирішив лікувати свою затяжну ностальгію вдома. Заснував компанію, що спеціалізувалася на молекулярній біології та генній інженерії. Занурився в ополонку бізнесу по-українськи.

Він називає декілька причин своєї впевненості у невідворотності майбутньої війни. Перша — до нього потрапила інформація (не секретна, але розповідаючи про неї, Ємець ретельно дозує слова) про інфраструктурні роботи на певній території РФ. Як науковець, він звик працювати з великим масивом даних, і за окремими деревами розбуди побачив ліс майбутньої війни.

Для демонстрації другої причини він береться за ніж.

Кладе його на край столу так, що рукоятка звисає над підлогою, та притискає лезом до поверхні.

*— Тримає тільки мій палець. Для ножа це асиметричний стан, — пояснює він. — Так і в суспільстві виникла велика кількість асиметричних станів.*

*Україна стала як великий плід, який виріс для того, щоб хижак захотів сюди зайти. Чоловіки цієї землі перестали демонструвати належний рівень агресивності, щоб чоловіки іншої землі боялися напасти.*

Це стається раптово. Ніж зісковзує з-під пальця та падає на підлогу. Хороший, армійський, із тих, якими перерізають дріт чи сухожилля.